

Előadó: dr. Turai Zoltán
Ph. D. ösztöndíjas hallgató
SZTE-ÁJK
Politológiai Tanszék

Konzulens: prof. dr. Paczolay Péter
tanszékvezető egyetemi tanár
SZTE-ÁJK
Politológiai Tanszék

„A jó kormányzás fogalma az Egyesült Államokban és Európában”

Handout

2012. május 30.

1. A Kongresszus hatáskörei (az USA alkotmányának I. cikk 8. §)

- adózás
- kölcsönfelvétel
- államok közötti kereskedelem
- külkereskedelem
- honosítás
- csődeljárás
- pénznemek meghatározása
- pénzhamisítások kezelése
- postahivatalok, illetve postai útvonalak ügyei
- szabadalmi jogok
- szerzői jogok
- szövetségi bíróságok
- kalózkodás elleni lépések
- a hadsereg
- a nemzet fővárosa és az egyes megszállt szövetségi területek szabályozása

2. A tagállamoknak fenntartott hatáskörök (X. Alkotmánykiegészítés) [1791]

„Az alkotmány által az Egyesült Államokra rá nem ruházott, de az egyes államoknak meg nem tagadott jogok az államokat, illetve a népet illetik.”

3. Az elnökké választás feltételei (alkotmány II. cikk 1. §)

„Elnökké csak olyan személy választható, aki az Egyesült Államok állampolgáraként született, vagy a jelen alkotmány elfogadása idején az Egyesült Államok állampolgára; az elnöki tisztségre továbbá csak olyan személy választható, aki 35. életévét betöltötte és 14 év óta az Egyesült Államokban van a lakhelye.”

4. Az elnök újraválaszthatósága (XXII. Alkotmánykiegészítés 1. §) [1951]

„Egyetlen személy sem választható meg az elnöki hivatalra több mint kétszer, és egyetlen olyan személy sem választható meg egynél több esetben, aki már egyszer azt

betöltötte, illetve két évnél hosszabb ideig valaki más helyett elnöki jogkörrel rendelkezett.”

5. Az Európai Unió kizárólagos hatáskörei (Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 3. cikk (1)-(2))

- vámunió,
- a belső piac működéséhez szükséges versenyszabályok megállapítása,
- monetáris politika azon tagállamok tekintetében, amelyek hivatalos pénzneme az euro,
- a tengeri biológiai erőforrások megőrzése a közös halászati politika keretében,
- közös kereskedelempolitika.
- az Unió szintén kizárólagos hatáskörrel rendelkezik nemzetközi megállapodás megkötésére, ha annak megkötését valamely uniós jogalkotási aktus írja elő, vagy ha az hatásköreinek belső gyakorlásához szükséges, illetve annyiban, amennyiben az a közös szabályokat érintheti, vagy azok alkalmazási körét megváltoztathatja.

6. Az Európai Unió és a tagállamok között megosztott hatáskörök (az Európai Unió működéséről szóló szerződés 4. cikk (2)-(4))

- belső piac
- szociálpolitikának az e szerződésben meghatározott vonatkozásai
- gazdasági, társadalmi és területi kohézió
- mezőgazdaság és halászat, kivéve a tengeri biológiai erőforrások megőrzését
- környezetvédelem
- fogyasztóvédelem
- közlekedés
- transzeurópai hálózatok
- energiaügy
- a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség
- a közegészségügy terén jelentkező közös biztonsági kockázatoknak az e szerződésben meghatározott vonatkozásai